

Összefoglaló az elnökség 2011. november 3-i üléséről

Az elnökség operatív ügyeket, illetve az Informatikatörténeti Gyűjtemény időszzerű kérdéseit tárgyalta meg.

Alföldi István beszámolt a szegedi AGÓRA Pólus alapkövének szeptember 21-i ünnepélyes letételéről és jelezte, hogy a kezdeti nehézségek ellenére (ami 3 hetes csúszást eredményezett az ütemezésben) az építkezés rendben folyik. A kivitelező

KÉSZ Kft. tulajdonosa a polgármesternél kötelezettséget vállalt a határidőre (2012. szeptember közepe) történő műszaki átadásra. Ez a szakmai tervezésnél azt jelenti, hogy az AGÓRA nyitása várhatóan 2013. január elején történhet.

Az AGÓRÁT bemutató szegedi szakmai napon Alföldi István előadást tartott, bemutatta az NJSZT-t és ismertette az informatikai gyűjtemény kiállításával kapcsolatos terveket.

Ismertette, hogy a meglévő Neumann tablókhoz illeszkedően elkészültek a „nagyjaink” tablói, készül a „katica” kicsinyített mása, amely az AGÓRA jelképeként megvásárolható lesz. Az ütemtervnek megfelelően a majdani állandó kiállítás (nyitást követő 1–2 éves időtartamban) modell kiállítása 2012. március végéig készül el Öthalomban.

**2011. évi
díjazottainkról
összeállítás
a
4–8. oldalon**

Az 5. DE! konferenciáról összeállítás a 2–3 oldalon

Értesítjük kedves Tagtársainkat és Ügyfeleinket, hogy az NJSZT titkársága december 27–30-ig zárva tart. Nyitás 2012. január 2-án.

A tartalomból

5. DE! konferencia beszámoló
2–3. oldal

NJSZT díjazottak
4–8. oldal

Ahol a középiskolásokból tanárok lesznek
9. oldal

Országos Networkshop konferencia
10. oldal

Müncheni közlekedésbiztonsági kiállítás
11. oldal

Tallózó
12. oldal

Karácsonyi melléklet
13–15. oldal

*Az életvitelt segítő
informatikai alkalmazások
szerepéről*

DE!

5. Digitális esélyegyenlőség konferencia

Telt házas érdeklődés mellett került sor 2011. november 24-én az 5. Digitális esélyegyenlőség konferenciára. Az NJSZT hagyományos évzáró rendezvényének idei témája az életvitelt segítő informatikai alkalmazások voltak. Előadónk sok figyelemre méltó gondolatot és kutatási eredményt osztottak meg a hallgatósággal, amelyeket alábbi cikkünkben foglalunk össze. Az előadások prezentációi, illetve az teljes internetes közvetítés hozzáférhető a www.njszt.hu oldalon.

Fő támogatónk az IT Services Hungary Kft. volt.

Bögel György

Bögel György (CEU): EGÉSZség-innováció című előadásában a jelenlegi egészségügyi rendszer nem hatékony, drága és fenntarthatatlan voltáról, a változás lehetőségeiről beszélt. Megoldást a kutatás-fejlesztés és az ebből előállított új termékek jelenthetnek, amelyek által különféle vizsgálatok végezhetőek el már egy kis készülék és egy mobiltelefon segítségével is. Például a Lifelens használatával egy csepp vér fotója által kimutatható a malária jelenléte (a jelenleg használt teszt csak 40%-os pontosságú). A Mobisante készülékkel pedig ultrahang vizsgálatok is végezhetőek. Ezekkel a készülékekkel táv-

diagnózis állítható fel, a páciensnek nem szükséges elhagyni az otthonát és mégis, a szakorvosa véleményezni tudja a leletét. Ám ezekkel a digitalizált vizsgálati eredményekkel és diagnózisokkal megnövekszik a digitális információ, ez pedig magával vonja a nagy kapacitású rendszerek és a biztonságos adattárolás szükségességét.

Egy egészséges információs társadalomnak figyelembe kell vennie az egyén és az orvosok érdekeit, de a közösség érdekeit is szem előtt kell tartania.

Az üzleti versenyszféra – amely a tudomány fejlődése során újabb és újabb versenyhelyzeteket teremt sem hagyható figyelmen kívül.

És végül az adatbiztonság kérdése. Ezen fő tényezők mentén kompromisszumokkal érhető el az egészséges információs társadalom...

Csepeli György és Nagyfi Richárd (ELTE) kutatása a Facebook-aktivitást (a kézmozgásokat) vizsgálja, és ebből von le következtetéseket a használó esetleges depressziójára vonatkozóan. A módszerük többek

között arra a tényre épít, hogy a depresszió sajnos népbetegség, de sokszor félrediaosztizálják, az érintettek gyakran titkolják, szégyellik. Amikor valaki depressziós, akkor akár hetekig, hónapokig nem mutat érdeklődést szinte semmi iránt, inaktív a környezetével szemben és ez

ugyanúgy megfigyelhető az internet-használatában is. Az előadók kifejtették, hogy módszerükkel könnyebben felállítható a beteg kórképe és ugyanakkor megbízhatóbb is, mint a szubjektív beszámoló, amit az érintett esetenként ad, továbbá nem csak

a depressziót lehet vele kimutatni, de alkalmas lehet skizofrénia, paranoia vagy akár pszichopátia diagnosztizálására is. Hangsúlyozták, hogy az eszközt az orvosoknak szánják, nem öndiagnosztikára, emellett ugyanakkor beszéltek a felmerülő lehetséges problémákról is: a személyes adatok védelméről, arról, hogy az összegyűjtött adatok sok „zajt” is tartalmaznak és hogy a módszer csak olyan felhasználóknál használható biztonsággal, akik rendszeresen használják a Facebook-ot.

Kutor László

Kutor László (Óbudai Egyetem) rámutatott: hazánkban körülbelül 1,2 millióra tehető azok száma, akik valamilyen fogyatékkal élnek, illetve több mint 3 millióra az érintett családtagok száma. A fogyatékok pótlását segítő eszközök – nagy mértékben építve a korszerű infokommunikációra – hathatós segítséget nyújthatnak e hatalmas csoportnak. Rengeteg a lehetőség a látási, a hallási, a mozgási és az információ-feldolgozási fogyatékok pótlása terén egyaránt. Képzelnék csak el, milyen óriási segítséget nyújthatna például a siket embereknek, ha mobiltelefonjukról bárhol is, bármikor elérhetnék egy internetes jel-tolmácsoló szolgáltatást.

Kozmann György

Kozmann György előadásában a hazai demográfiai mutatókra alapozva hívta fel a figyelmet az életvitelt segítő eszközök és szolgáltatások terén végzendő kutatások fontosságára és aktualitására.

Különösen érdekesek voltak a személyre szabott táplálkozási analízisről, és a kardiológiai képalkotó modalitás kutatásokról mondtak.

Korcok Zoltán

Korcok Zoltán a 3D-technológiák egészségügyi alkalmazásairól beszélt,

Máder Miklós

Máder Miklós pedig a Telecom egészségbarát szolgáltatásait mutatta be: a gyermekorvos-segélyvonalról az egészségtudatos életvitelt támogató iPhone-alkalmazásokig számos eszközzel és szolgáltatással bizonyítja a cég az egészséges társadalom iránti elkötelezettségét.

Győri-Dani Lajos

Győri-Dani Lajos a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnökeként szintén felhívta a figyelmet az idősödő társadalomból fakadó kihívásokra, és ismertette a Máltai főnövér projektet, amelynek keretében interaktív portál készül idősek, betegek, szakemberek és laikus segítők számára az otthonápolás témakörében. A portál magyar nyelven 2012 júniusától lesz elérhető, és az online segítségnyújtás mellett oktatóprogramot és szolgáltatási térképet is kínál, valamint tanácsokat, ismereteket nyújt a helyes táplálkozástól a mentális segítségnyújtásig; online lázlapra pedig nyomom követhető a betegek állapota is.

Szvetelszky Zsuzsanna

Szvetelszky Zsuzsanna Egészséges hálózatok címmel tartott előadást. A hálózat sok, egymással köcsönhatásban lévő elemből felépülő rendszer. Kérdés, hogy az egyének közötti kapcsolat hogyan alakul át egy magasabb szintű szervezetségbe. Ez végbemehet önszerveződéssel, amikor az önszerveződő rendszer kölcsönhatásban áll a környezetével.

Ilyenek a betegek és hozzátartozóik hálózatai is. Régebbi korokban csak a jelenlétükkel tudtak információhoz jutni az emberek. Mára az információszerzésnek számtalan módja van: önszervező betegcsoportok alakulnak ki, ahol a tagok közös problémákon osztoznak és segítik egymást a célok elérése érdekében. Ezek az önszerveződő közösségek tompítani képesek a betegséggel járó megbélyegzés érzését is.

Mi határozza meg az egészségért tett lépéseket? A betegség-nyomás (a bekövetkezésétől való félelem észlelése) és a vele szembeni fellépés feltételezett hatékonysága. E hálózatban elsősorban a pozitív érzelmek terjedését kell elősegíteni, mert ezen érzelmek megjelenése a betegségek-re is hatással van.

Több évtizedes hagyományának megfelelően a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) idén is kitüntetésben részesítette az informatika szakma legkiválóbb képviselőit. A díjakat 2011. november 24-én, az 5. Digitális Esélyegyenlőség konferencián Péceli Gábor, az NJSZT elnöke, a BME rektora adta át.

A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság 2011. évi díjazottai

Neumann-díj *Társaság névadójának emlékét hordozó éremmel 1976 óta évente egyszer azok tevékenységét ismeri el Társaságunk, akik a számítástechnikai kultúra kialakításában, a társadalom informatizálásában értek el jelentős eredményeket és az NJSZT-ben is eredményesen dolgoztak.*

Dr. Renner Gábor

Villamosmérnök, kutatóként, tudományos főmunkatársként dolgozik az MTA SZTAKI-ban. Az NJSZT Számítógépes Grafika és Geometria Szakmai közösségének alapító elnöke. Kandidátusi disszertációját 1989-ben védte meg az informatikai tu-

dományok területén. Elsősorban a számítógépes geometria, geometriai tervezés és rekonstrukció területeken ért el hazailag és nemzetközileg is kimagasló, úttörő eredményeket. Részt vett és kezdeményező szerepet játszott a Mérnöki Rekonstrukció magyarországi iskolájának megteremtésében, a mérési adatokból történő geometriai rekonstrukció módszereinek kutatásában és gyakorlati alkalmazásában.

Számos hazai és külföldi ipari fejlesztési vagy egyéb alkalmazási pro-

jekt résztvevője vagy irányítója volt: így pl. NC megmunkálások tervezését végző rendszert, cipőipari, üvegköszörelleti tervezőrendszert valósítottak meg, illetve legutóbb új geometriájú térdízületi protézis tervezését irányította. Úttörő szerepet játszott az első hazai CAD/CAM rendszerek kidolgozásában.

Nevéhez fűződik a számítógépes geometria és geometriai tervezés ismeretanyagának bevezetése a hazai felsőoktatásban.

Dr. Istenes Zoltán

Az ELTE Informatikai Karának docense és Társaságunk Robotika Szakmai közösségének alapító elnöke.

Az elismerést széles körű egyetemi oktatói és kutatói munkájáért, a robotika területén végzett eredményes tevékenységéért kapta.

A Nantes-i Egyetem Természettudományi Kar Informatikai Tanszékén szerzett PhD fokozatot. Doktori iskolai tanulmányai alatt kialakított szakmai kapcsolatait sikeresen hasznosítja itthon is, elsősorban a formális módszerek informatikában való alkalmazásai, másrészt a robotika területén.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem adjunktusaként, majd docenseként tucatnyi tantárgy oktatásában vett részt. A számítógépes alapismeretek, a számítógépek felépítése és mobil alkal-

mazásaik tantárgyak felelős oktatója, a robotika labor felelőse. Az ELTE Informatikai Karának doktori iskolájában a mesterséges intelligencia technikák a robotikában kurzus tematikáját ő dolgozta ki és oktatja is. Kutatási témái a formális módszerek, ezen belül a B módszertan, a robotika, a mesterséges intelligencia és a tudásbázis alapú rendszerek témaköreit ölelik fel. Kiváló szakember, aki lelkes népszerűsítője a robotikának az egyetemen belül és annak kapuin kívül is.

Kalmár-díj *Kalmár-díjat azok a tagok kaphatnak, akik a számítástudományban, illetve a számítástechnika alkalmazása területén értek el kimagasló eredményeket. A Társaság másik kitüntetése – melyet szintén 1976 óta adományoz – Kalmár Lászlóról, a Szegedi Tudományegyetem professzoráról, a hazai kibernetikai tudományok megalapítójáról kapta a nevét.*

Charaf Hassan

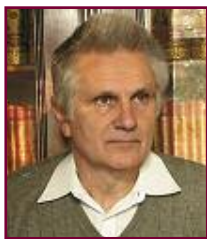
1986 óta él hazánkban. Ph.D. fokozatát a BME Villamosmérnöki Karán szerezte. 15 éve a BME Automatizálási és Alkalmazott Informatikai Tanszék oktatója, az Informatika Csoport vezetője. Oktatási gyakor-

latot számos új szaktárgy kidolgozásával és előadásával szerzett a villamosmérnöki és műszaki informatikai alap, mesterfokú és posztgraduális képzésben. Egykori hallgatói, akiknek tudományos pályáját témavezetőként indította el, ma részben közvetlen kollégái, többen vezető pozíciókat töltenek be mértékadó informatikai cégeknél.

Széles körű és naprakész szakismertének, valamint nemzetközi publikációinak köszönhetően tudományos kon-

ferenciák közkedvelt meghívott előadója világszerte. Tevékenysége meghatározó a BME VIK és annak tudásközpontjai, valamint a Műegyetem egésze számára is; vezető szerepet tölt be a Műegyetem Kutató Egyetem pályázatának megvalósításában. Kiemelkedő érdeme az informatikai ipar vezető cégei és az egyetem közötti együttműködés fellendítése, amely közvetlen módon járul hozzá az egyetemi informatikai oktatás fejlődéséhez.

Fóthi Ákos

(elektrokémia, paleoantropológia) áll-

Az ELTE docense. Érdeklődésének középpontjában a programozásmélet és módszertan, illetve a természettudományi alkalmazások

nak. E területeken több mint 40 publikációja jelent meg, száznál több külső hivatkozással. Publikációival számos nemzetközi és hazai konferencián szerepelt.

Elméleti jellegű kutatásai mellett több gyakorlati felhasználóhoz (MOL, MALEV, FÖMI, SZTAKI, MVMT, Videoton, Tatabányai Szénbányák, Országos Meteorológiai Intézet) kapcsolódó feladatot oldott meg.

Hosszú idő óta meghatározó szerepet játszik a programozás és a programozáshoz kapcsolódó tárgyak kialakításában az ELTE-n.

Demonstrátorok, fiatal oktatók nagy számban az ő segítségével készülnek fel, illetve kezdik meg az oktatói munkát.

Kutatási témáiba, fejlesztési munkáiba rendszeresen bevonja a hallgatókat is.

Tihanyi László

tője annak megalakulása óta. A vál-

Az idén 20 éves MorphoLogic cég egyik alapítója.

Okleveles villamosmérnök a gépi fordítási üzletágának vezetője

lalkozás több meghatározó szoftvertermékének fejlesztője, illetve a fejlesztőcsapat vezetője.

Az elmúlt tíz évben munkatársával megalkotta a MetaMorpho gépi fordító környezetet és ennek keretében az első megvásárolható angol-magyar és magyar-angol fordítóprogramot.

Ennek a rendszernek a [\[forditas.hu\]\(http://forditas.hu\) weboldalon található, ingyenes, mindenki által használható változata – mely az angolt közvetítőnyelvként használva ötven további nyelv és a magyar között fordít – szintén az ő vezetésével készült el. Jelenleg ennek az internetes alkalmazásnak a továbbfejlesztését, az iTranslate4.eu nemzetközi gépi fordító portál fejlesztését vezeti.](http://www.web-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Tarján-emlékérem Tarján-emlékérmeket azoknak adományoz Társaságunk, akik a számítástechnika oktatásában, népszerűsítésében mutattak kiemelkedő teljesítményt. A díj alapítási éve: 1987. Tarján Rezső a Társaság első elnöke volt, és az elektronika egyik vezető személyiségének számít.

Hajós Éva

pedagógus szakvizsgát tett a Műszaki Egyetem Pedagógiai Tanszékén.

Pályája kezdetén geostatistikai

A szekszárdi I. Béla Gimnázium igazgatója.

1983-ban szerzett matematika szakos középiskolai tanári diplomát a Szegedi Egyetemen, majd

kutatásokban vett részt geológiai folyamatok számítástechnikai matematikai statisztikai vizsgálatával az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalatnál a Mecsekben, majd a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Karán oktatott matematikát és matematika-didaktikát, a Gábor Dénes Főiskola Szekszárdi Tagozatán pedig matematikai analízist és valószínűség-számítást.

Igazgatóként célja az infokommunikációs technológiák alkalmazására épülő tanulási környezet kialakítása

és az ezen alapuló tehetségfejlesztés gyakorlatának kiépítése.

Az általa vezetett I. Béla Gimnázium 2004. óta minden évben megszervezi a Neumann János Számítógéptudományi Társasággal közösen meghirdetett Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék-versenyt, amely mára messze kinőtte határait: vajdasági, erdélyi diákok is részt vesznek rajta.

A Tarján-emlékérem Hajós Éva sok éves kiváló tehetségfejlesztő, közösségépítő munkájának méltó elismerése.

Helfenbein Henrik

szerzett. Azóta is az ELTE-n dolgozik, jelenleg az Informatikai Kar mestertanára.

Az ELTE Természettudományi Karán 1981-ben programtervező matematikusi, majd 1997-ben számítástechnika tanári diplomát

Egyetemi munkája mellett fontosnak látja a szakképzés szerepét is: több szakképzést segítő tananyag készítésében vett részt.

Az ECDL rendszer magyarországi minőségbiztosításában a kezdetektől fogva tevékenykedik, a Minősítő Bizottság tagja. 2009-ben részt vett a látássérült vizsgázók számára kiadott ECDL vizsgapéldatár kiegészítő csomagjának létrehozásában.

1979-től foglalkozik a vakok, illetve gyengénlátó diákok oktatásával.

2005-óta az Informatika a látássérültekért Alapítvány felügyelőbizottságának tagjaként, önkéntes segítőként részt vesz a szervezet munkájában.

A Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány szakértője. Az ő szakmai irányításával készült el a Bevezetés az esélyegyenlőséget szolgáló info-kommunikációs technológiákba és az Esélyegyenlőséget szolgáló info-kommunikációs technológiák a gyakorlatban című képzési anyag.

Szilágyi Bernadette

A Microsoft Magyarország program-menedzsere.

Négy és fél éve dolgozik a cég társadalmi szerepvállalási projektjeivel, amelynek keretein belül a Korlátlan Lehetőségek program-menedzsereként tevékenykedik.

A Microsoft küldetése, hogy a világon mindenütt hozzásegítse az embereket és a vállalatokat lehetősé-

geik maximális kiaknázásához. Ennek egyik módja a munkavégzési, tanulási és kommunikációs szokásokat átfőmáló, innovatív szoftverek fejlesztése. Ugyanezt a célt tartja szem előtt, amikor erőforrásait és szakértelmét latba vetve igyekszik kitágítani a közösségek szociális és gazdasági lehetőségeit.

Az elmúlt években több tucat nonprofit szervezetnél és oktatási intézménynél segédkezett a Microsoft technológiák bevezetésében, oktatásában, szoftverek adományozásában, informatikai és egyéb eszközök felajánlásában.

2008 óta minden évben megszervezi a Technológiai Civil Nap, és a Biztonságosabb Internet Nap rendezvényeket, valamint a Korlátlan Lehetőségek Workshopot.

Szilágyi Bernadette emellett a Microsoft digitális írástudás programjának fő mozgatórugója, folyamatosan járja az országot, tréningeket szervez, vendégeket fogad és előadásokat tart.

A díjat hivatalos munkáján túli elkötelezett oktatói tevékenységéért, a számítástechnika népszerűsítésért, a civil szervezetek munkájának segítéséért kapja.

Kemény János díj A 35 éven aluli fiataloknak adományozható szakmai alkotó- és publikációs tevékenységük alapján. Alapítás éve: 2000. Kemény János a Dartmouth College (USA) professzoraként a BASIC nyelv egyik kifejlesztője és az időosztásos rendszerek egyik úttörője volt.

Cserfalvi Annamária

Az Óbudai Egyetem Neumann János Informatikai Kar Informatikai Rendszerek Intézetének tanzéki mérnöke.

2001 óta foglalkozik a hallássérültek ECDL jelnyelven történő informatikai oktatásával.

2001-ben megkapta a Pro Scientia Aranyérmet, a Fiatal Kutatók díját az MTA elnökétől.

Annamária súlyos hallássérüléssel született, és gyermekkorában – a kor szokásainak megfelelően – minden erőfeszítése arra irányult, hogy orális nyelven beszéljen. A jelnyelvet felnőttként tanulta meg azért, hogy az inkább jelnyelvet beszélő siket sorstársait „anyanyelvükön”, jelnyelven is oktathassa. Magyarországon ő dolgozta ki és tíz éve sikeresen alkalmazza a számítógép használói ismeretek orális és jelnyelvi párhuzamos oktatásának módszer-tanát.

Az Óbudai Egyetem Informatikai Karán szervezett, a hallássérültek

esélyegyenlőségét biztosító tanfolyamokon az oktatás az ő általa által írt tankönyvből történik, melynek címe: ECDL START hallássérültek részére.

2010 óta a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány kurátora, főbb szakmai területei a jelnyelv és az informatika.

Legfontosabb feladatának tekinti, hogy a felzárkóztató oktatáson keresztül biztosítsa a hallássérültek informai esélyegyenlőségét, és munkájával hozzájáruljon az információs akadálymentesítéshez.

Díjátadás

Neumann-plakett és -oklevél

Azoknak a jeles külföldi informatikusoknak adományozza Társaságunk, akik munkájukkal hozzájárultak a magyar informatika fejlődéséhez, illetve annak külföldi elismeréséhez.

Sztipanovits János

Az informatikai tudományok területén nemzetközi szinten elért kiemelkedő tudományos eredményei, oktatói munkássága, valamint a magyar-amerikai tudományos kapcsolatok fejlesztése terén végzett eredményes munkája elismeréseként a díjat idén *Sztipanovits János*, a Vanderbilt Egyetem professzora kapta.

Sztipanovits János a Budapesti Műszaki Egyetem Műszer és Mérés-technika tanszéken végzett 1970-ben kitüntetéses oklevéllel. Jelenleg a mérnöki tudományok E. Bronson

Ingram professzora a Vanderbilt Egyetemen és alapító igazgatója az egyetem Software Integrated Systems intézetének. Kutatási érdeklődésének középpontjában a modell-integrált és cyber-physical rendszerek elméleti megalapozása és alkalmazása áll. Ku-tatásaival kapcsolatban több mint 250 publikációja jelent meg.

1999–2002 között a Defense Advanced Project Agency (DARPA) program menedzsere és az információ-technológia terület igazgatóhelyettese volt. A DARPA-nál töltött évek alatt két nemzeti szintű kutatási programot tervezett és indított be, a Beágyazott rendszerek modell-alapú tervezése és a Hálózatba kapcsolt beágyazott rendszerek technológiája témákban. A Vanderbilt Egyetemre való visszatérése

után továbbra is részt vett a nemzeti szintű kutatási programok irányításában.

A professzor 2006–2010. között az amerikai légierő tudományos tanácsadó testületének volt tagja.

Pályafutása alatt több kitüntetést kapott mind Magyarországon, mind az Egyesült Államokban, többek között Állami Díjat 1985-ben és a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja címet 2010-ben.

Az USA-ban 2000-ben választották IEEE Fellow-nak számítástechnikai munkásságáért. 2002-ben megkapta a hadügyminisztérium legmagasabb polgári kitüntetését, a DARPA-nál végzett munkájáért, majd 2010-ben a légierő második legmagasabb polgári kitüntetését tudományos tanácsadói tevékenységéért.

Életmű plakettet kapott

Dr. Álló Géza

a számítógépek
műszaki alkalmazási
területeinek
feltárásáért, az
e területen végzett
eredeti fejlesztéseiről,
valamint a Társaság
érdekében végzett
aktív munkájáért.

Braun Péter

a számítógépek
pénzügyi
alkalmazásában
betöltött iránymutató
szerepéért,
és a magyar
számítástechnikai
közéletben végzett
elkötelezett munkájáért.

Pesti Lajos

a magyar
számítástechnika
alapjainak
megszervezéséért,
és a Társaság
megalakulásában
betöltött
meghatározó
szerepéért.

Kovács Attila-díj

Első alkalommal ítelték oda az informatikai újságírásban kiemelkedőt alkotó újságírónak a Kovács Attila-díjat. A Neumann János Számítógéptudományi Társaság (NJSZT), az Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége (IVSZ) és az Informatika a Társadalomért Egyesület (Infotér) által életre hívott

elismerést Elek Lászlónak, a Magyar Rádió volt munkatársának adták át az 5. DE! Konferencián.

A legjobb IT-újságírókat 2005. óta díjazzák, ettől az évtől a díj a 2010 novemberében elhunyt *Kovács Attila* nevét viseli. A három szakmai szervezet a Kovács Attila-díjjal olyan újságírók munkáját ismeri el, akik so-

kat tesznek az infokommunikáció népszerűsítéséért, átfogó képet adnak az információs társadalom életminőséget javító képességeiről, adottságairól, felhívják a figyelmet az új lehetőségekkel járó, új típusú veszélyekre, illetve beszámolnak a modern infokommunikáció mindennapi életre gyakorolt hatásairól.

Elek László évtizedeken át volt a Magyar Rádió Tudományos Szerkesztőségének munkatársa, ahol egyebek mellett számos, számítástechnikával, informatikával foglalkozó műsort készített.

A rádió műfaji sokszínűségéből adódóan ezek között néhány perces riportok, interjúk, portréműsorok és stúdióbeszélgetések is megtalálhatók.

1996-ban alapítója volt a Hálóban című műsornak, amely az első számítástechnikával, informatikával és internettel foglalkozó magazin volt.

Ezt követően a Digitális című, hasonló tematikájú műsort szerkesztette a Rádió Kihívás című, naponta negyedóránban jelentkező műsorában.

E programban rendszeresen készített összeállításokat a számítástechnikai, informatikai érdekessé-

gekről, hasznukról és veszélyeiről.

Műsorában sok alkalommal kaptak megszólalási lehetőséget informatikusok, valamint az informatika társadalmi hatásaival foglalkozó szakemberek

A díj odaítéléséről hét főből álló bírálóbizottság döntött, melynek tagjai a kiírók képviselői és kommunikációs szakemberek voltak. A bizottság a tizennégy jelölt közül műveik minősége, szerkesztettsége, szakmai korrektsége, hitelessége és népszerűsítő ereje alapján választotta ki az idei év díjazottját.

A bizottság tagjai voltak: *Bögel György* professzor, CEU Business School (a bizottság elnöke); *Lenhardt Anita* ügyvezető partner LWp Kommunikáció; *Mester Sándor*, elnökségi tag, Infotér Egyesület; *Miltényi*

Gábor, főmunkatárs, NJSZT; *Papp Péter*, alelnök IVSZ; *Dr. Rétfalvi Györgyi*, főiskolai tanár BKF, Kommunikációtudományi Intézet; *Sali Róbert*, informatikus, MBA.

A díj korábbi elismertjei:

2005: Dojcsák Dániel SG Informatikai és Tudományos Hírmagazin

2006: Hirschler Richard HVG Háló, **Kovács Olivér** Klubrádió, **Simon S. András** – Figyelő

2007: Fülöp Hajnalka Népszabadság, **Sági Gyöngyi** – Világgazdaság, **Sziebig Andrea** – IT-Business, **Dezső András** – hvg.hu

2008: Mallász Judit – IT Business, **Gerényi Gábor** Index, **Vértes János Andor** – Prim Média

2009: Bodnár Ádám hwsz.hu, **Mester Sándor** életműdíjas informatikai újságíró

A díjat (balról jobbra) Péceli Gábor, Laufer Tamás, és Mester Sándor adta át

A digitális írástudatlanság csökkentéséért indít közös akciót a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság. A két szervezet vezetése erről hosszú távú együttműködési megállapodást írt alá október 10-én.

A közös munka első lépéseként kortárs segítő programot szerveznek. Ennek keretében az ország különböző településein száz hátrányos helyzetű gyermeket tanítanak meg az alapvető ismeretekre, hogy a későbbiekben önállóan is képesek legyenek a számítógép és a világháló használatára.

A program lényeges eleme a kortárs segítők bevonása, ami ez esetben azt jelenti, hogy az általános iskolába járó tanítványok náluk csupán néhány évvel idősebb középiskolásoktól sajátíthatják el a gépek, a legszükségesebb programok és az internet használatához szükséges tudást.

Az alkalmi mentorokat a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság szakemberei készítik fel a „Net X 1” nevű oktatóprogram gyakorlati alkalmazására. Az ország különböző településein élő hátrányos helyzetű családok gyermekeinek pedig a Máltai Szeretetszolgálat ad helyiséget és gyakorlásra alkalmas számítógépet a tanfolyam elvégzéséhez. A középiskolás segítők bekapcsolódása a felzárkóztató programokba a szociális munkában is új lehetőségeket nyit, a kortárs mentorok ugyanis személyes példájukkal is motiválhatják a leszakadó családok gyermekeit. A programba oktatónak jelentkező középiskolások egy szabadon felhasználható ECDL vizsgakártyát kapnak közreműködésükért.

*Együttműködési megállapodás
a digitális írástudatlanság csökkentésére*

Ahol a középiskolásokból lesznek tanárok

*Alföldi István
(NJSZT) és
Győri Dani Lajos
(Magyar Máltai
Szeretetszolgálat)
az együttműködési
megállapodás
aláírása
alkalmával*

Verseny diákoknak

A html5jatekok.hu HTML5 játék-program-író versenyt hirdet középiskolás diákok számára, amelynek célja a HTML5 alkalmazás-fejlesztés terjedésének segítése hazánkban.

A verseny feltételei

A versenyen részt vehet bármely, 2011. novemberében nappali tagozatos, magyarul tudó középiskolás diák (beleértve a határon túli magyar középiskolákat is).

A feladat

egy működőképes, legalább egy játszható pályát tartalmazó játék

készítése **HTML5-ben** és annak publikálása a <http://html5jatekok.hu> oldalon.

A verseny 2011. november 30-án indult és 2012. január 31-ig tart.

Regisztrációkor kérjük, jelezd, hogy a versenyhez az NJSZT felhívására jelentkezted!

Eredményhirdetés: 2012. február 17.

**Jelentkezz
most!**

HTML

További információ:
www.njszt.hu

Rendezvény soroló

A Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Intézet (NIIFI), a Hungarnet Egyesület és a Magyar Internet Társaság a hagyományok szerint jövőre Veszprémben rendezi meg országos NETWORKSHOP konferenciáját 2012. április 11–13. között.

A kapcsolódó tutorialokra április 10-én kerül sor.

A rendezvény házigazdája a Pannon Egyetem.

Az évek során ez a rendezvény a hazai számítógép-hálózati, informatikai élet (Internet) legrangosabb eseményévé nőtte ki magát. Itt találkozhatnak e rohamosan fejlődő terület technológiájának, alkalmazásainak kutatói, fejlesztői, a gyártók, a szolgáltatók és a felhasználók.

Tervezett témakörök

1. Adathálózati technológiák és fejlesztések
2. Közoktatás, felsőoktatás, e-learning
3. Tartalomszolgáltatók: könyvtárak, levéltárak, múzeumok
4. Alkalmazásfejlesztési és üzemeltetési technológiák
5. Szuperszámítástechnika, Grid
6. Hálózatbiztonság, hálózatmenedzsment, köztes rendszerek (middleware), azonosító rendszerek
7. Jogi, etikai szabályozási kérdések
8. Tutorialok (2012. április 10.)

A konferencia szervezői

az NIIF Intézet,
a Conference Tours Kft. és
a Comp-Rend Kft.
(<http://nws.niif.hu>;
<http://www.niif.hu/rendezvenyek/net-workshop>);
<http://www.comp-rend.hu/nws2012>

Országos Networkshop konferencia

Pannon Egyetem, Veszprém
2012. április 11–13.

Tutorialok

- ◆ **Digitális adattárak: háttérben a DSpace**
- ◆ **Hogyan vezessük be hálózatunkon az IPv6-ot?**
- ◆ **MTMT I. – Szerzők és intézmények kezelése**
- ◆ **MTMT II. – Publikációk és idézők kezelése**
- ◆ **Nagykapacitású tárolórendszerek**
- ◆ **Szuper-számítástechnikai alkalmazási rendszerek**
- ◆ **Tezauruszhasználat a MOKKÁ-hoz**
Az új RELEX
- ◆ **Tűzfalépítés alapoktól**

Jelentkezés előadásra

Amennyiben előadóként kívánnak megjelenni a konferencián, úgy a jelentkezéshez a <http://nws.niif.hu> címet szíveskedjenek használni.

Kérjük megadni előadásuk pontos címét, valamint legalább 1000, de legfeljebb 2000 karakterből álló (részletes) tematikáját magyar és angol nyelven.

A tematika összeállításánál kérjük, vegyék figyelembe, hogy egy-egy előadás időtartama 30 perc (25 perc előadás + 5 perc kérdések és előkészület a következő előadásra).

Kérjük, hogy csak olyan előadásjavaslatokat szíveskedjenek beküldeni, amelyek kapcsolódnak az NIIF hálózatához és szolgáltatásaihoz.

Kérjük továbbá megadni a bejelentkezésnél, hogy előadásuk mely témakörhöz, vagy témakörökhöz kapcsolódik.

Határidők

- ◆ Előadás-javaslat (tematika + angol absztrakt) beküldése: 2012. jan. 29.
  - ◆ Kész előadások beküldése: 2012. március 5. a <http://nws.niif.hu> címre
- Kapcsolat: Mikusné Sárvári Klára,
tel.: +36 1 450-3074; +36 1 450-3060,
+36 30 297-6563; fax: +36 1 350-6750; E-mail: mikus@niif.hu
Postacím: NIIF Intézet, 1396 Budapest 62, Pf.: 498

A gyakorlati tudnivalókról a <http://www.comp-rend.hu/nws2012> címen tájékozódhat, itt online is jelezheti részvételi szándékát.

Kapcsolat:

Tóth Ágnes, tel.: +36 1 474-7923,
+36 20 922-0126; fax: +36 1 353-0025

E-mail: tothagi@comp-rend.hu;

Cím: Comp-Rend Kft., 1725 Bp.

A közlekedés biztonságaért

Speciális anyagok, eAuto, navigáció...

E három témában rendeztek kiállítást Münchenben 2011. október 18–20. között a közlekedésbiztonság jegyében. Terjedelmi okokból csupán néhány kiragadott témáról adunk hírt.

A járművek felületét különböző bevonatokkal látják el, hogy ellenálljanak a korróziónak, ne látszon rajta karcolás, vagy csak egyszerűen tetszetősebb legyen. A szélvédőnél fontos, hogy az esőcseppek lepergessenek – ez külső bevonat. Belülre érintő képernyőként működő átlátszó felületet ajánlanak a gépkocsi dizájnfejlesztők. Amikor a számítógép monitorán megjelenítik a műszerek állását, a követendő útvonalat – számos szervizfunkciót, vagy a kocsik megfelelő berendezéseit hozzák működésbe.

Adalék a felragasztáshoz: a nanotechnológiával foglalkozó, orosz származású, *Andrej Konsztantyinovics Geima* tavaly fizikai Nobel-díjat kapott a grafén (szénlemez) felfedezéséért. Ez nagy tapadást biztosít nemcsak sima, de érdes, nedves, csúszós felületen is. Ha már nem kell, nyom nélkül eltávolítható, újra felhasználható.

A LeMans-i 24 órás megbízhatósági autóversenyben a sikert a minél nagyobb teljesítmény/súlyarányú kocsik érik el. Könnyűszerkezetű, mégis erős karosszériát kell építeni – gondolták az Audi mérnökei, amikor az R18 TDI 540 LE-s motorhoz szén-szállal erősítettet választottak. Három kocsiból a két esélyes összetört a verseny folyamán, mégis az Audi nyert 14 másodperccel. Ez az eredmény természetesen a „boxnak” is köszönhető, ahová a verseny alatt a kocsikból időről-időre több mint ezer adat fut be értékelésre.

Az egyik kieső kocsik 270 km/h sebességgel a terelőkorlátnak ütközött, teljesen összetört, de a vezető épségben szállt ki belőle, mert a karosszéria biztonságos volt.

A karlsruhe-i egyetem kutatói új struktúrájú vas-szén nano-anyagot találtak. Ennek az anyagnak kiemelkedő tulajdonsága, hogy tároló kapacitása a Lithium-Ion akkumulá-

torok ötszöröse. E mellett ez az új anyag olcsó. Kiváló akkumulátor anyag lehet belőle.

A gördeszkától a kamionig, mindenféle elektromos hajtású járművet láthatott a nagyközönség Münchenben. A járművek vagy közvetlenül villamos energiát „tankolnak”, vagy hidrogént, bioüzemanyagot, melyből azután a tüzelőanyag-cella állítja elő a villamos áramot.

Az eredetileg úrkutatási célokra kifejlesztett tüzelőanyag-cellát mára már számos változatban, különböző üzemanyagokra és membránokra dolgoztak ki. A berendezés mozgó alkatrészek nélkül, jobb hatásfokkal (50–65%), és környezetbarát módon, káros anyag kibocsátás nélkül alakítja át a kémiai energiát közvetlenül villamos energiává, amire a belsőégésű motor-generátor (35–40%) csak több lépésben képes.

Sokat vitatkoznak még, hogy a töltőhelyek a P+R parkolóba vagy a benzinkutakhoz hasonlóan legyenek kialakítva (mindezt a töltés sebessége határozza meg).

Magyar kutatók egy már szabadalmaztatási eljárás alatt lévő szuper-gyors töltési eljárást dolgoztak ki, amellyel mindig optimális lehet a töltőáram.

Németország-szerte propagálják az elektromos autók otthoni feltöltését, saját áramforrásból, de az üzemi parkolók, szórakozóhelyek, bevásárlóközpontok parkolói is jól használhatók lennének a járművek villamos energiával való ellátására. Berlinben negyven elektromos töltőállomás működik, de további öt-százat terveznek megépíteni a villamos közlekedési eszközök számára.

Ha a járműakkumulátorok kapacitását megnövelhetnénk, kevesebb töltőállomást kellene építeni, jelentősen csökkenthető lenne a töltőállomás-hálózat költsége. Sajtótájékoztató keretében bemutattak egy mikrobuzst, mely 1000 km-t ment egy akkumulátorfeltöltéssel.

A járművek egymással fognak társalogni a nem oly távoli jövőben.

Egyelőre csak közlik helyzetüket, sebességüket, haladási irányukat. Már kifejlesztették a beavatkozó szerveket is, így a ráfutásos ütközések nagy része kiküszöbölhető lenne.

Nincs messze azaz idő, mikor az autónk önállóan leparkol a színház, a mozi vagy bevásárló központ közelében és hívásra megjelenik. Nem is kell kocsit tartanunk, mert ha taxit hívunk, az vezető nélkül jön meg és elvisz a megadott címre. Ezeket a kocsikat már iAutónak hívják.

A ma már elterjedten használható navigációs eszközök az amerikai katonai navigációs műholdak jelértelmezésének felszabadítása miatt lehetséges. Természetesen van orosz és kínai navigációs műholdrendszer is. Régóta tervezik és készül már az EU polgári alkalmazásra szánt navigációs műholdrendszere.

A Galileo-program idei pályázataira 800 téma érkezett be, melynek mintegy felét dolgozták ki. Mintegy 30 díjat osztottak ki. Sok olyan alkalmazást jutalmaztak, melyek személyek, tárgyak helyzetét adják meg, de gondoltak a fogyatékosokra is, és például kifejlesztettek egy GPS támogatta, beszélő fehér botot.

Örvendetes, hogy végre voltak magyar nyertesek is *Kuba András* és *Török Tibor* személyében Szegedről. Kisgyermek felügyelet falusi környezetben – volt választott témájuk. A rendszer célja, hogy a szülők bármilyen helyzetben ellenőrizhessék picik gyermekük „elfoglaltságát” és tartózkodási helyét, valamint, hogy a felügyelettel megbízott személlyel szót válthassanak, vagy üzenhessenek neki.

Kihasználva a navigációs műholdak rendkívül nagy pontosságú atomóráját és adatsugárzását, mely az időt is közvetíti, fontos fizikai kísérlet mérőeszközzé váltak. Nemrégiben röppent fel a hír, a genfi gyorsítóból küldött neutrínó csomag áthaladva a Föld kérgén hamarabb ért a Róma melletti Gran Sasso földalatti laboratórium detektorába, mint ahogy elindult.

Gyorsabbak voltak a fénynél?

gyulai

Tallózó

A társaság elkötelezett a tudás alapú társadalom iránt

Pénz–siker–vállalkozás Az informatikai kultúra terjesztői Tehetséggondozás

Mi mindennel foglalkozik a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság?

A Komárom-Esztergom megyei szervezet elnökével, Fűrész Józseffel, a megyei napilap, a 24 óra készített interjút.

– Gondolom, egyetért azzal, hogy sokan ismerik a társaságot, de nem elegendő?

– Így van. A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) a tudás alapú információs társadalom iránt elkötelezett, gazdaságilag stabil közhasznú civil szervezet. Az úgynevezett infokommunikációs szakma hazai és nemzetközi képviselője, az informatika tudományának és alkalmazásainak vezető magyarországi szervezete. Fontossági sorrend nélkül sorolom.

Meghatározó szerepet játszik az informatikai írástudás hazai terjesztésében, a digitális esélyegyenlőség megteremtésében.

Lényegesnek tartjuk a szakmai-kulturális örökség, a szakma értékeinek megőrzését és megismertetését. Feladatunk az informatikai kultúra és a legújabb szakmai-tudományos ismeretek terjesztése, valamint a tehetséggondozás.

– Konkrétabban ez mit jelent?

– Például az országos szervezet hozzásegíti az embereket a széles körben ismert és elfogadott Európai Számítógép-használói Jogosítvány (ECDL) megszerzéséhez. Nemso-

zük az 5. Digitális Esélyegyenlőségi (DE!) konferenciát, EGESZségein és túl címmel. Együttműködünk több civil szervezettel, többek között a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal.

Kiemelt feladatunknak tekintjük a tehetséggondozást, ezért szervezünk informatikai versenyeket szinte minden korosztály számára. Részt veszünk a versenyzők felkészítésében a Nemzetközi Informatikai Diákolimpiára, támogatjuk a részvételüket.

– Milyen a felépítése a társaságnak?

– Az említett programok megvalósítását a szakmai szervezetek segítik. Egy-egy ágazat kiválóságai – fejlesztők, kutatók – fognak össze a kitűzött célok elérése érdekében, és természetesen a megyék szervezetei segítenek.

– A felsoroltakhoz a megyei szervezet mit tud hozzátenni?

– A fő célunk az NJSZT stratégiájához, programjaihoz csatlakozva, azokat erősítve a térségi informatikus közösséget inspirálni a közös munkára, ezzel is hozzájárulva a helyi információs társadalom építéséhez.

– Milyen utakon?

– Hét évvel ezelőtt alakult meg a Helyi Információs Társadalom Klub (HIT Klub) a megyei szervezet keretein belül. Évente két-három alkalommal találkozunk, ilyenkor mindig megbeszélünk egy-egy kiemelt témát. Említetek néhány előadás címet: – Gondolatok a helyi információs társadalomról, – A térség információ-menedzselése. –

Kihasználjuk-e az IT adta lehetőségeket? – Kellenek-e rendszergazdák? – A tehetséggondozás helyzete.

A magyar tudomány ünnepe alkalmából 2003-tól rendezünk konferenciákat. A mostani Edutust, – előtte a Modern Üzleti Tudományok Főiskolájával partnerségben – az idén kilencedik alkalommal tartjuk Tatabányán.

– A Helyi Információs Klub keretében milyen rendezvények voltak az idén?

– Digitális menetrendek címmel az Európai Digitális Menetrend és a Digitális Megújulás Cselekvési Terv lehetőségeiről beszélgettünk tavasszal, szeptemberben pedig a helyi tapasztalatokat vitattuk meg az informatikai és a természettudományi tárgyak oktatásában. Mint említettem, a tudományünnepi konferenciáink sorában a kilecedikre készülünk

Remélem, sok érdeklődő jön el a főiskolára meghallgatni az előadásokat.

– Kik szervezik a felsorolt programokat?

– A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság megyei elnöksége szervezi és menedzseli, *Mádai Ágnes, Nagyné Csóti Bea, Vereszi István és Zachar Zoltán.*

– Hogyan lehet belépni a szervezetbe?

– Az NJSZT honlapján minden információ megtalálható (www.njszt.hu). A helyi szervezetbe pedig rendhagyó módon, egy rendezvényen való részvétellel lehet megoldani a belépést.

Mórocz Károly
24 óra

2011. november 18.

Két hét Szibériában, avagy a Ljapunov centenárium

Pontosabban úgy kellett volna fogalmaznom, hogy utazással együtt két hét Szibériában, ami-

ből 2x4, azaz 8 nap volt az utazás. Másik nyolc nap pedig egy informatikatörténeti konferencia, megemlékezés

Alexei Andrejevics Ljapunov születésének 100. évfordulójáról. Mindehhez hozzájött még egy Neumann Jánosról szóló előadásom Akademiárodok tudományegyetemén.

Talán az is magyarázatra szorul, hogy miért nem a repülőt és miért a vonatot választottam, a magyarázat egyszerű, a vonat költsége a repülésének a kétharmada volt. A másik

magyarázat, hogy már annak idején is szerettem volna egyszer a nevezetes szibériai „expresszen” utazni, de időhiány miatt erre eddig nem került sor. Most sikerült.

Akademgorodok. Egy érdekes, talán „szocialista város”-nak nevezhető település a tajgában, Novoszibirszk mellett kb. 20 km-re. Annak idején a települést a tudomány városaként hozták létre, mint a Szovjet Tudományos Akadémia Szibériai részlegét. A rossz nyelvek azt mondták, két oka volt annak, hogy az Akademgorodok-ot a távoli Ob mellé, az erdőbe telepítették.

– Az egyik, hogy lehetőleg távol legyen a kapitalista Nyugat-Európától, és a felfedezéseket meg tudják a kémektől védeni.

– A másik, hogy létre akarták hozni a szibériai Szilícium-völgyet, ahol a különféle témákon dolgozó tudósok közel egymáshoz dolgoznak, szinte közvetlenül ki tudják cserélni a tapasztalataikat. Azt mondták, ez az elképzelés tökéletesen sikerült, ezért egyre több tudós választja kutatásainak színhelyül Akademgorodokot.

A város hivatalosan 1958-ban született, az első tudományos vezetője Mihail Alexejevics Lavrentjev matematikus, akadémikus volt. A városkáról az a hír járja, hogy ott az 1 m²-re eső Nobel-díjasok száma az egész világon a legmagasabb, még Amerikában is ezt mondták.

Az utam szerencsésen alakult, bár egy kicsit fogósabb volt vonattal, mint repülővel. Az út – ami a látnivalókat illeti – nagyon unalmas, de mint utazás mindennel együtt egyben nagyon érdekes is volt.

Megmagyarázom, miért:

– Szibéria egy nagy, élővilágtól szinte mentes, üres pusztaság. Napokon keresztül utazhatsz, míg látsz néhány nagyvárost, ezen kívül talán még falvakat sem, csak elszórt házakat. Novoszibirszkig erdők sincsenek, csupán elszórt facsoportok és sok helyütt láp – vízimadarak nélkül. El nem tudom képzelni hová tűnhettek.

– Egyik útítársam szerint a vasút mellé azok költöztek, akik a vasútvonalat karbantartják. Vizsgálják a síneket, télen eltakarítják a havat, ügyelnek arra, hogy semmi se akadályozza a szibériai vonatok közlekedését.

– Ami az élőlényeket illeti, néhány

varjút láttam, se szarvas, se őz, se nyúl, esetleg szibériai tigris – sehol semmi, egyet sem láttam. Háziállatok: kecskék, tehenek, disznók csak a házak közelében legelésztek.

– Ember is alig látszott a pusztaságban. Egyszer láttam egy, a sártengerbe beragadt traktort, mellette téblábolt néhány ember, hogy kiszabadítsa.

– Nagyon érdekes volt viszont az a mikroközeg, ami a kabinunkban és a vagonban kialakult. Nekem azt hiszem szerencsém volt, mert – egy kivételével, aki gyorsan leszállt – nagyon kellemes emberekkel kerültem össze, akikkel sikerült a már szinte teljesen eltűnt orosz beszédkészségemet némileg felújítani.

Szerzőnk útközben a nyolc napig tartó szibériai (vas)útján

Novoszibirszk, Akademgorodok

Már vártak az állomáson, és igen szívélyesen fogadtak, ugyanis rajtam kívül egyetlenegy külföldi – bár elfogadták a meghívást – nem érkezett a nemzetközi Ljapunov 100 konferenciára. Én voltam a végén a „nemzetközi”. Még az ukrán vendégek sem jöttek el.

Akademgorodokban már várt Arthur Tatnal, a WG 9.6 ausztráliai elnökének az üzenete, (ő sem jött el) hogy én leszek egyedül az IFIP tag a konferencián, így a megnyitó ülésen éreztem magam az IFIP hivatalos képviselőjének és beszéljek 5–10 percet a számítástechnika-történet munkacsoportról.

Ezt meg is tettem, és ha már szóhoz jutottam, az NJSZT nevében is köszöntöttem a résztvevőket.

A számítástechnika-történet mindig összehozza a szakma idősebb képviselőit, de – érdekes módon – sok volt a fiatal szakember is, akik nem csak közvetlenül az előadás után, de a kon-

ferencia folyamán később is megkerestek és elbeszélgettek velem.

Már többször adtam elő Oroszországban, de csak most tapasztaltam először, hogy a hallgatóság előadás közben is beleszól az elmondottakba, kérdez és kommentál, az előadások után pedig azonnal következik, a kérdez-felelek.

Az utolsó előtti napon szervezték meg második előadásomat, egyetemi hallgatónak. Ott sem volt tolmács, a hallgatók úgy döntöttek, hogy megértik az angol szövegemet. Előadásom címe Neumann János élete és munkássága volt. A hozzászólásokból következtetek arra, hogy az előadást megértették, mert a diákok legalább még fél óráig kérdezték.

Az elején megkérdeztem a kb. 50 fős hallgatóságot, hányan hallottak már Neumann Jánosról: legalább húszan feltették a kezüket, ami nem rossz arány.

Egyébként egy problémával nem boldogultam: a nagy szovjet elődökkel. Továbbra sem tudtam meg, hogy Szergei Alexejevics Lebedjev az első két szovjet számítógépet, a MESZM-et és a BESZM-et egyedül, illetve a munkatársaival úgy találta-e ki, hogy ahhoz a Neumann Jánostól, illetve Hermann Goldstine-től kapott EDVAC gép leírásai nem járultak hozzá. Nekem ugyanis Goldstine elmondta, benne van a könyvében is, hogy az EDVAC leírásokat (akkor még nem volt hidegháború), annak idején összehozta és postán elküldte a szovjet nagykövetség kereskedelmi attaséjának, aki kérte. Erről az epizódról a szovjet számítástechnika-történetben sehol nem esik szó...

A konferencia rendezőinek sikerült a konferenciára egy második kötetet megjelentetni, amit minden résztvevő megkapott, a címe: 100 éve született Alexei Andreevics Ljapunov. Az első kötet a 90. születésnapon jelent meg. Akkor a szerzők elsősorban Ljapunov levelezését gyűjtötték össze, míg a mostani kötetet: N.A Ljapunova, A.M Fedotov, Jakov Fet és valamikori munkatársai írták.

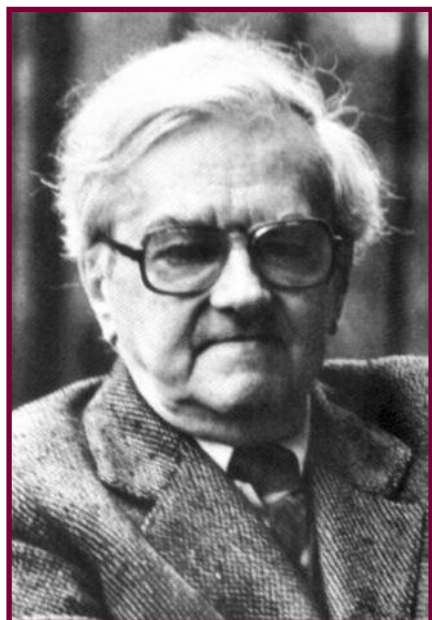
Visszajövetelem hasonlóan kellemesen telt el a vonaton, ismét kedves útítársakra leltem, akikkel szinte elrepült visszafelé – sok-sok teával és dumával – a négy nap.

Kovács Győző

Karácsonyi melléklet

Idei ünnepi mellékletünkben megpróbáltunk örökérvényű megállapításokat továbbadni, mintegy ellentétjeként kavargó világunknak.

Három szerző – három külön világ. Egy a közös bennük: az ember szeretete.

Weöres Sándor:

A teljesség felé

A képzelet

A Föld a hazugság tisztítótüze; itt minden hazug körülöttünk: a tér álvégtelenje, a dolgok ál-valósága, önmagunk ál-sokasága. S az ember-agyban még az igazság is táncol: egyszerre minden igaz, és egyszerre semmi sem igaz. A hazugságáradatból az egyetlen kivezető út éppen az, amely a leghazugabbnak látszik: a képzelet. A sok ál-valóság közt képzeletedre van bízva az igazi valóság helyreállítása. Nem a hegy és nem a völgy a valódi, hanem a szépség, melyet képzeleted a hegyek-völgyek formáin élvez; és a jelenség világ álvégtelenségéből képzeleteden át vezet az út a benned rejlő igazi végtelenbe.

Más a képzelet és más a képzelődés, ahogy más a beszéd és más a fecsegetés. A képzelődés az élet törvénye szerint működik és az éhen maradt vágyakat köddel eteti; a képzelet a lét törvénye szerint működik és amit megteremt, műalkotást, tettet, gondolatot: valódi és igaz. A Földön mindaz, ami keletkezik és elmúlik, valóságnak nevezetetik; csak éppen a képzelet tűnik olyannak, mintha teremtményeit a semmiből húzkodná elő.

Az ál-semmi, ahonnan a képzelet merít: a valóság; s a sok külön-lévő ál-valóságban csak az a valódi, ami bennük semminek, képzeletnek rémlik: érzékelhetetlen, közös lényegük, a változó megnyilvánulások mögötti változatlan létezés.

Az élet tanításai

Mihelyt nincs többé igényed élvezetre: megtudod a szakadatlan élvezet módját és nem élsz vele.

Mihelyt mindegy, hogy meddig élsz: megtudod a földi örökélet módját és nem élsz vele.

Mihelyt belátod, hogy az emberiséget nem kell boldoggá, békessé, bölcsé tenni: ennek módját is megtudod és nem élsz vele.

Mindaz, ami legkíváncsúbbnak látszik, a legerősebb mérge: a világot pokolra hajítaná.

„Mihelyt nem kell: mindenem a tied” – ez az élet vásárcsarnokának felirata.

A jószágról

Ne kívánd senki szeretetét. Ne utasítsd el senki szeretetét.

Úgy áradjon szereteted, mint a tűz fénye-melege: mindenre egyformán. Akik közel jönnek hozzád, azokra több essék fényedből és melegedből, mint akiknek nincs szükségük terád.

Családtagjaid, mindennapi társaid s a hozzád fordulókat olyanok legyenek számodra, mint a kályhának a szoba, melynek melegítésére rendelik.

Útravaló

Ha arra törekszel, hogy az örök mértéket kövesd: ne botránkozz azokon, kik nem erre igyekeznek, hanem törekvéseik ingadozva ágaznak a sokféle véges és változó mérték között. Ne azt nézd, hogy mijük nincsen hanem mijük van: mert még a legnyomorultabbnak is van olyan lelki kincse, mely belőled hiányzik. Kifogásolni, fölnyeneskedni bárki tud; tanulj meg mindenkitől tanulni.

Párbeszéd

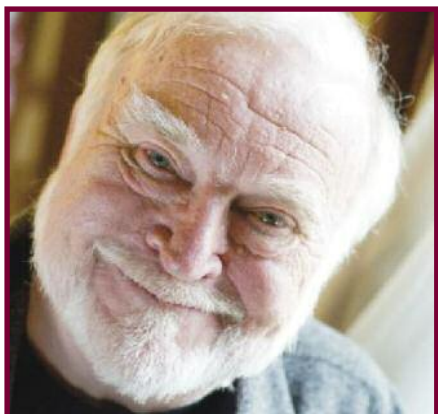
A jázmin gyengéd-e, vagy bennem van-e a gyengédség, mit a jázmin felidéz? A kökörcsin alattomos-e, vagy bennem van-e az alattomoság, mit a kökörcsin felidéz?

A külső és belső lényegében ugyanaz.

A porszem kicsiny-e, vagy bennem van-e a kicsinység, mit a porszem felidéz? A hegy nagy-e, vagy bennem van-e a nagyság, mit a hegy felidéz?

A külső és belső lényegében ugyanaz.

Csikszentmihályi Mihály:

Flow – az áramlat

Probléma akkor keletkezik, amikor valaki annyira csak arra összpontosít, amit el akar érni, hogy elfelejti örömeit lenni a jelenben. Ezzel eljuttatja az esélyt arra, hogy elégedetten éljen.

Az energia hatalom, de a hatalom csak eszköz. Az elérhető cél határozza meg, hogy gazdagabbá, vagy fájdalmasabbá teszi életünket.

A hegycsúcs is csak azért fontos, hogy a hegymászást, a vállalkozás valódi célját igazolja.

A zene az egyik legősibb és talán legnépszerűbb szerepe, hogy a hallgatók figyelmét a kíváncsú lelkiállapotnak megfelelő mintába rendezze. Kapcsolat áll fenn a hangok harmóniába rendezésének képessége és a társadalmi rend általánosabb, elvontabb harmóniája, vagyis a civilizáció között.

Platón, aki tisztában volt ezzel a kapcsolattal, úgy gondolta, a gyerekeket legelőször zenére kell tanítani; miközben a kellemes ritmusokra és harmóniára figyelnek, egész tudatuk rendezetté válik.

Feltételezésekkel ellentétben az elme normális állapota a káosz.

Az az ember, aki emlékszik a történetekre, versekre, előnyösebb helyzetben van, tudata ugyanis nem függ attól a rendtől, amelyet környezete vagy biztosít számára, vagy nem.

Mindig el tudja szórakoztatni saját magát és értelmet lel saját gondolatai

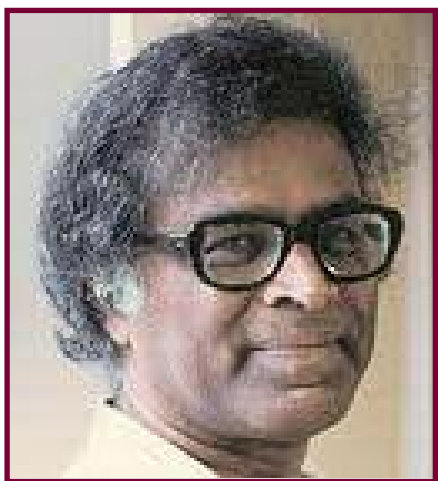
világában. Míg másoknak külső ingerekre van szükségük (TV,...), hogy az elméjük ne kalandozzon el a káosz felé, az az ember, akinek az emlékezete tömve van információ-mintákkal autonóm és önálló személyiség... sőt, társaságnak is sokkal kellemesebb.

A vidámság és a bizakodás, a félelem elkerülésének eszköze, a legnagyobb jó a világban.

Az írás célja az információ megalkotása, nem pedig pusztán továbbítása.

A jövő nem feltétlenül a tanultaké, hanem azoké, akik megtanultak élni a szabadidejükkel.

Ha az egyedüllétet úgy tekintjük, mint egy lehetőséget arra, hogy mások társaságában meg nem valósítható célokat érzünk el, akkor ahelyett, hogy magányosnak éreznénk magunkat, élvezni fogjuk az egyedüllétet, és talán új képességeket is elsajátíthatunk a folyamat során.

Anthony de Mello:

Abszurd egypercesek

A megbántás csak akkor válik valamivé, ha nagy hangsúlyt fektetsz arra, hogy emlékezz rá.

Ahányszor csak megbántanak, vizsgálj meg, hogy mivel segítetted azt, aki megbántott... Megbánhat-e valaki téged, ha nem vagy hajlandó megbántódni?

– Mi a titka a nyugalmadnak?

A Mester így válaszolt:

– Teljes szívemmel együttműködök azzal, ami ugyanis bekövetkezik.

Aki jót akar tenni, annak kell az ajtón kopogtatni. Mert aki szeret, annak a számára az ajtó állandóan nyitva áll.

Az élet legszebb dolgait nem hozhatod létre az akaratoddal.

Akarhatod, hogy élelmet tegyél a szádba, de nem fogja étvágyadat meghozni. Akarhatod, hogy ágyban fekjüdj, de az alvást nem hozhatod létre akarással. Akarhatod, hogy valakit megdicsérj, de csodálatot nem válthatsz ki magadban akarással. Akarhatod, hogy elmondjanak neked egy titkot, de bizalmat nem válthatsz ki másokban akarással. Akarhatod, hogy mások szolgáljanak neked, de azt, hogy szeressenek, akarattal nem érheted el.

Ha beleesnék a folyóba, megfulladnék?

– Nem. Nem a beleeséstől fulladsz meg, hanem a bennmaradástól.

A látogatók mindig elcsodálkoztak a Mester nyugodt, kényelmes tempóján.

– Nincs nekem arra időm, hogy siessek – mondogatta.

Ha igaz, amit mondtál, akkor miért kellett kiabálnod? Az igazság több kárt szenved a védelmezők heves ségétől, mint az ellenzők támadásaitól.

– Nem tehetünk úgy, mintha semmi sem történt volna. Végtére is, Isten szemet adott nekünk.

– Igen – mondta a Mester –, és szemhéjat is.

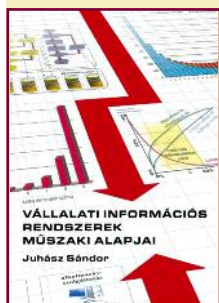
– Mikor akarod álmodat megvalósítani?

– Mihelyt érkezik rá alkalom.

– Az alkalom sosem érkezik meg. Itt van.

Rendkívüli könyvajánlat a SZAK Kiadótól

Juhász Sándor:
**Vállalati
információs
rendszerek
műszaki alapjai**

A könyv első-
sorban a számítástechnikával
foglalkozó szakembereknek ké-

sztült. Célja, hogy azokat az alapvető alkalmazás-fejlesztői tudásháttérrel már rendelkező szakembereket, akik a vállalati adatfeldolgozás számítógépes támogatásával szeretnének foglalkozni, megismertesse a mai vállalati környezet szokásos építőelemeivel és integrációs megoldásaival.

A könyv színtről szintre haladva vezet végig az olvasót a vállalati rendszerek elemei között kialakított, különféle mélységű és eltérő koncepciójú együttműködések típusain. Részletek és rendelési információk: www.szakhu/Juhasz.pdf

NJSZT tagoknak 2012. január 31-ig 11 000 Ft helyett 7 700 Ft. 520 oldal, B5-ös formátum.

Farkas Károly:

Játékos teknőc geometria

A könyv több évtizedes munkásság összefoglalása; elsősorban pedagógiai, módszertani tanácsok, példák sorolása. A matematikai, informatikai, módszertani gondolatok értékét biztosítja a

kiváló lektorok munkája és az a tény, hogy ezek többsége kipróbált, bevált. A közoktatásban a szerző és munkatársai által kifejlesztett módszertani elemek általánosan ismertek, használtak, például a Robot-játék, a teknőc kertje, a teknőc megszemélyesítése. A könyv ugyanakkor újszerű példák bemutatásával, azok episztemológiai elemzésével is segíti a diákok, tanárok, szülők számára, hogy a Logo oktatása minden korosztály számára élvezetes lehessen. Bemutatja, hogyan lehet a matematika, a programozás nehezebbnek tartott fogalmait játékosan megismerni.

Részletek és rendelési információk: www.szak.hu/Logo.pdf

NJSZT tagoknak 2012 január 31-ig 4 500 Ft helyett 3 600 Ft. 250 oldal B5-ös formátum.

Könyvkonnektor: hírek az e-book világából

Az elektronikus könyvek világszerte egyre nagyobb szerephez jutnak, jelentős változásokat hozva az olvasás fizikai és szellemi jellemzőiben. A folyamat lényege: egyrészt a szöveg egy kis méretű e-könyv-olvasó eszközre kerül, másrészt a tartalom az eszközön szinte korlátlan. Több ezer mű is ráfér a készülékre, így egy hordozható könyvtár lapul az olvasó ember zsebében. Az e-book még nem kiforrott eszköz és módszer. Folyik a versengés technikai szinten, tartalmi oldalról, és a formátumok kavalkádja közt.

Ennek megfelelően óriási az információigény, a könyvbarátok tudni szeretnék, milyen irányba tájékozódjanak, milyen befektetéseket vállaljanak az e-könyv érdekében.

Az élénk kommunikáció blogokon zajlik, egy-egy nagyobb eseményről beszámolnak a szaklapok is.

Kerekes Pál, az e-boook kalauz írója, Könyvkonnektor címen szerkeszt portált az e-könyves világról. A blog jelenleg a százkettedik bejegyzésnél tart.

Még nincs egy éve, hogy elindult az oldal, de már bőven túl van a húszeszes oldalletöltésen, az ötezres egyedi látogatón. A blog Facebook oldala is népszerű.

A könyv témája az e-könyvészet, ennek megfelelően az e-book szféra könyves vonatkozásait állítja középpontba, kevéssé a technikai újdonságokat. Az elektronikus könyv és a könyvtárak viszonya is szerepet kap.

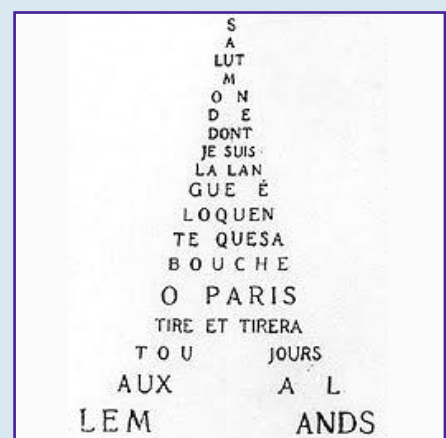
Meglepően olvasott a blog e-könyv-ellenálló rovata is. Itt olyan műfajok,

kísérleti alkotások kerülnek bemutatásra, amelyek irodalmi műveknek tekinthetők, de e-könyvben nem mutathatók be, vagy csak részlegesen.

Ilyen a képvers, a performansz, a programozott vers, a videókönyv.

Az eltelt időszak legnépszerűbb két írása: Kereszt alakú képversek – rajta e-book!, illetve Kindle könyvtári kölcsönzés: mi és hogy igaz?

A blog elérhetősége. www.konyvkonnektor.hu

**A Neumann János
Számítógép-tudományi Társaság
Hírlevele**

Elnök: Dr. Péceli Gábor
Felelős szerkesztő: Alföldi István
Szerkesztő: Szedlmayer Bea

NJSZT titkárság

1054 Budapest, Báthori utca 16.
Tel.: (1) 472-2710, (1) 472-2720
fax: (1) 472-2739
e-mail: ecd1@njszt.hu
honlap: www.njszt.hu
Nyomda: Reprográf Kft.

Lapunk havonta 2300 példányban jelenik meg. Egyéni és jogi tagjainkon (cégek, vállalatok, in-

tézmények) keresztül a szakma csaknem minden képviselőjéhez eljut, és naprakész információkat nyújt a Társaság, valamint a szakterület aktuális eseményeiről, újdonságairól.

Hírlevelünkben továbbra is közléseink hirdetéseket, felhívásokat.

Ezekkel kapcsolatban kérjük, forduljon titkárságunkhoz.

Következő lapzártá: 2012. január 16.